

Trešnjevka, 1976; Metro, 1977). Kolorit je gust i prigušen, prevladavaju svi i smeđi tonovi, nostalgčna atmosfera pustih prostora (Dvorište, 1979). Značajan je njegov opus crteža ugljenom (Ulica, 1959; Kukuruzi, 1966). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Rovinju te Sarajevu i Grazu. Ilustrira književna djela i školske udžbenike.

LIT.: A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Rovinj 1965. — D. Dragojević, Vjekoslav Brešić i Ljubo Škrnjug (katalog), Graz 1968. — M. Peić, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1978. — A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1986. Ž. Sa.

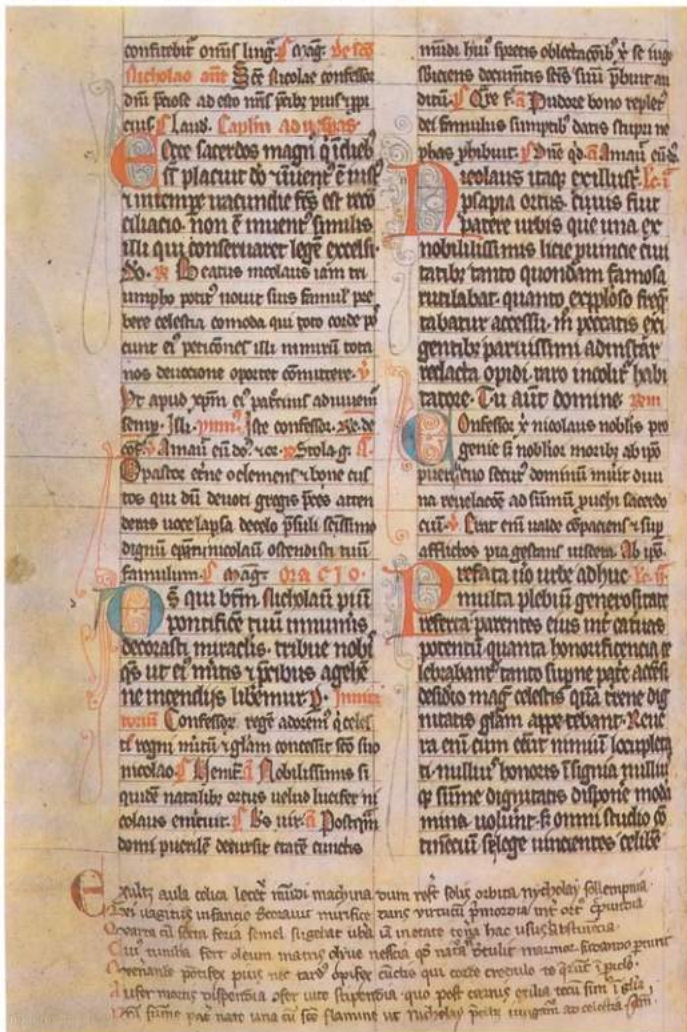
BREVIJAR, liturgijska knjiga Kat. crkve u kojoj su sabrani svi tekstovi (psalmi, himne, antifone, čitanja, responzoriji i versi) koje klerici mole u određene dane i sate u toku godine. Zove se još i *časoslov*. Počeci brevijara potječu još iz IV. st.; do X. st. svaka je pokrajina imala vlastite brevijare, a u XI. i XII. st. počinje ujedinjavanje brevijara za cijelu Kat. crkvu. U Rimu je u XIII. st. sastavljen prvi brevijar u današnjemu obliku, a od Tridentskoga koncila pod nazivom *Breviarium romanum* postaje obavezan za cijelu Kat. crkvu. Pri zajedničkoj upotrebi u koru b. je razdijeljen u više specijaliziranih knjiga: Psalterij, Himnarij, Antifonarij, koje su redovito velikoga formata i svečano iluminirane. Kod nas je sačuvano relativno malo lat. rukopisnih brevijara; posebno se ističu → *Brevijar MR 161* iz 1442. u Metropolitani u Zagrebu i → *Brevijar D'Este* iz XV. st. u Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Glag. brevijara, koji su i bogatije iluminirani, očuvalo se mnogo više: dva novljanska, četiri vrbnička, *Beramski b.* u NUK u Ljubljani (Ms. 161 i Ms. 1969), → *Brevijar iz Huma* u NSB u Zagrebu (R 4067) te niz drugih koji se danas čuvaju uglavnom u inozemnim knjižnicama.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964.

A. Bad.

BREVIJAR D'ESTE (B. Alfonsa I. i Ercolea d'Este), brevijar iz XVI. st., iz kojega se četiri izreska nalaze u Strossmayerovoj galeriji starih majstora u Zagrebu. Na njima su renesansne minijature koje prikazuju (1) pri-

BREVIJAR iz XIII. st. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

V. BREŠIĆ, Trešnjevka

zore iz života Sv. Pavla, (2) prizore iz života Sv. Petra i Andrije, (3) prizore iz života kralja Davida i (4) Sve svete na nebu. Minijature (1—3) uokvirene su sitnoslikarskim uresnim okvirom s medaljonima. Autor je *Matteo da Milano* koji je slikao na dvoru vojvode d'Este u Ferrari.

LIT.: V. Zlamalik, Strossmayerova galerija starih majstora Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1967, str. 88—95. R.

BREVIJAR IZ HUMA (NSB, R 4067), pergamentni kodeks iz poč. XV. st., vel. 32×19,5 cm, sa 183 lista, pisan u dva stupca hrv. uglatom glagoljicom, uvezan u drvene korice presvučene tamnosmeđom kožom sa slijepo utisnutim koncentričnim paralelogramima i s dvije kožnate kopče. Ima

BREVIJAR D'ESTE, prizori iz života Sv. Petra i Andrije. Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora

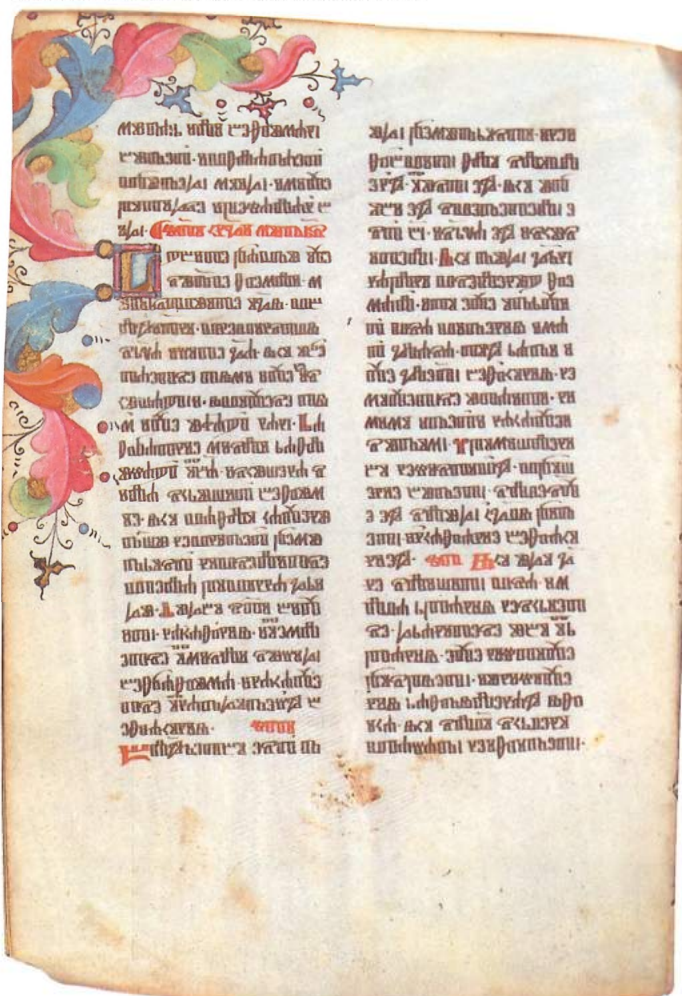
BREZOVIKA, dvorac

mnogo inicijala, manjih i većih, izrađenih crvenom bojom ili u dvije boje, iskićenih biljnim motivima, pletrom ili povijesama uzduž stupca. Na listu 145a perocertež: Sv. Jeronim drži u ruci crkvu, na listu 170b također perocertež Sv. Katarine; oba nedovršena. Sadrži i *Proprium sanctorum* (brevijarski legendarij). Nastao vjerojatno u Istri; u XVI. st. nalazio se u Humu.

LIT.: I. Milčetić, Hrvatska glagoljska bibliografija, I, Zagreb 1911, str. 52–53.

Š. Ju.

BREVIJAR iz 1442. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

BREVIJAR IZ 1442, pergamenski kodeks, datiran 1442, na listu 12a (Metropolitanska knjižnica Zagreb, MR 161), vel. 20,3 × 13,5 cm, 469 listova, pisan u dva stupca hrv. glagoljskim ustavom. Bogato ukrašen brojnim inicijalima: crvenim, modrim, zlatom izrađenim; neki su u četvorouglastim okvirima a u nekima su minijature sličice. Oko pojedinih inicijala su vriježe koje na listovima 186b, 225b, 285b, 385b, 388b uokviruju stupac s dvije, a na listovima 322b i 401b s tri strane. Sadržava *Koledar*, *Proprium de tempore* i *Proprium sanctorum* pisane starosl. jezikom hrv. redakcije. Prema kasnije unesenim zapisima, duže se vrijeme nalazio u Bakru.

LIT.: I. Milčetić, Hrvatska glagoljska bibliografija, I, Zagreb 1919, str. 49–51.

Š. Ju.

BREYER, Lavoslav, slikar i fotograf (Križevci, 24. IV. 1865 — Zagreb, 1928). Školovao se u Mittweidenu (Saska) i Celovcu. Fotografski atelje otvorio je u Zagrebu 1892; od 1894–98. suradnik je u ateljeu »Mosinger und Breyer«. Nakon toga bavio se slikarstvom. U Parizu je kopirao djela starih majstora. Od 1901–04. opet vodi fotografski atelje u Zagrebu. Motive iz Španjolske, S Afrike i Venecije izlagao je u Zagrebu 1916. Crtao je vedute starih hrv. gradova.

LIT.: M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940 (katalog), Zagreb 1977, str. 50–51. — N. Grčević, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981.

N. Gč.

BREZOVIKA, zaselak JZ od Zagreba. Današnju baroknu župnu crkvu Uznesenja Marijina, s dva vitka cilindrična zvonika uz glavno pročelje, podignuli su grofovi Draškovići 1756. Iz istoga je doba barokna oprema unutrašnjosti crkve. Barokne zidne slike (iz 1776) nalaze se u crkvi i u kapeli kraj dvora. Od 1522. spominje se u Brezovici grad, koji drže Katarina Ivanović, Mrnjavčević (do 1663), nakon njih Zrinski, a od 1680. Draškovići. Oni su u XVIII. st. podignuli jednokatni barokni dvorac (tlocrt u obliku slova U) s dvije cilindrične kule na uglovima gl. pročelja i sa središnjim izbočenim rizalitom. Zidne slike iz 1776. u gl. dvorani dvorca prikazuju prizore iz bitaka sedmogodišnjega rata, u kojima je sudjelovao vlasnik dvorca Kazimir Drašković. Slike zanimljivo prikazuju onodobne vojne operacije, uniforme i nošnju.

LIT.: E. Laszowski, Hrvatske povijesne građevine, I, Zagreb, 1902, 25–30. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992.

A. Hl.

BREZOVLJANI GORNJI, selo kod Žabna, s neolitičkim naseljem jamsko-zemuničkoga tipa. U njemu je nađena mrljasta keramika slična slikanom posudu, ali su ukrasi postignuti isključivo pečenjem i pokrivanjem površina u vrijeme pečenja. Zastupljena je i slikana keramika (slikanje je izvedeno crvenom bojom nakon pečenja). Naselje se datira na prijelazu iz srednjega u kasni neolitik.

LIT.: S. Dimitrijević, Neolit u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, u knjizi: Arheološka istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Zagreb 1978.

S. Dim.